

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

Capvt XIX. Deum non deesse innocentibus humiliatis, sed eos in tempore suo tantò gloriosiùs exaltare, idque per varia miracula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

malum deducat; & mercedem ei damus, quia salubriter vulneravit. Iudas Christum osculatur, ut prodat, dederat enim hoc eis signum; quis non magis diligat more chirurgi vulnerantem, quam more Iudæ osculantem? Et tamen sæpe huic similes sunt laudatores; illi vituperatores nostri. Permittit igitur Deus hos ad emendationem, illos ad probationem: in utroque beneficus.

C A P V T X I X.

Deum non deesse innocentibus humiliatis, sed eos in tempore suo tanto gloriosius exaltare, idq; per varia miracula.

§. I.

Deum antè homines humiliare, quàm exaltat.

Mirabilis consolatio est innocentium talia in terris patientium, si Deum credant ubiq; semper præsentem & omnia providè gubernantem. Non enim tantum à fame sibi tales non timent; sed neque etiam ab infamia. Licet deprimantur à superioribus; licet iudicijs & calumnijs

B b

appe-

appetantur ab æqualibus; licet à toto populo infamentur; & nomen eorum sub hæstâ vendatur. Si enim eiusmodi iniurias scit videtq; patientiæ remunerator Deus, utique in bonum conuertet patientis. Quæ de causâ Regius psaltes talem alloquitur his

Pfal. 36. 5. *Revela Domino viam tuam, & spera in eo: & ipse faciet: & educet, quasi lumen iustitiam tuam, & iudicium tuum, tamquam meridiam.* Quod Deus cum sole agit ceterisq; astris, id etiam agit cum hominibus. Solem, Lunam, ceterasq; stellas finit occidere, & quodammodo tenebris sepeliri, ut cum decore maiore iucundiusq; orientur. Quinlùm primò conderet solem, voluit eum antè occidere, quàm oriri; quod ex illis ver-

Gen. 1. 16. *bis colligimus: Fecitq; Deus duo luminaria magna, luminare maius, ut præesset diei: & luminare minus, ut præesset nocti: & stellas. Et posuit eas in firmamento cali, ut lucerent super terram, & præessent diei ac nocti, & dividerent lucem ac tenebras. Quibus subiungitur: Et factum est vespere & manè dies quartus. Si vespere priùs factum est, quàm manè, ergo sol priùs occubuit, quàm sit exortus. Ita & Christus priùs occidit, mortuus & sepultus, quàm corpore glorioso resurrexit.*

Quod

Quod ipse indicauit, cùm diceret: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit; ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.* Cecidit è cælo hoc granum in terram; absconditum diu, non solum in vtero Virginis, sed etiam postquam natum est. Quin & mori debuit, vt postea in tota terrarum, immò & cæli amplitudine nomen eius celebraretur. Sic seminat mortale, vt surgat immortale, is, quem Christus ipse dixit, *agricolam esse*, *Pa-* Ioan. 15. 2.
ter. Sic & fullones, qui pannos aut vestes lauant, aut coloribus imbuunt; tingunt, vt educant mundatos, aut purpuratos, aut croco ebrios. An non tinxit Iosephum, donec faceret Ægypti Saluatorem? tinxit eius tunicam sanguine hædi: tinxit illummet in cisternam demissum, tinxit coniectum in profundum carcerem. Tum demum eduxit Ægyptijs præficiendum. Nimirum *gloriam* Prou. 15. 33.
præcedit humilitas. Qua de caussa dicitur *alibi: Omne, quod tibi applicitum fuerit, accipe: & in dolore sustine, & in humilitate tua patientiam habe: quoniam in igne probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles, in camino humiliationis.* Humiliantur itaque & tinguuntur exaltandi, & *purpura coccoq; bis tin-* Exod. 25.
cto ornandi. B b 2 §. II. 4.

§. II.

Christum ipsum multis antè modis humiliatum, quàm exaltatum fuisse.

An non tinxit Deus etiam Dauidem, à Saule toties fugatum, & tantùm non interceptum? Ita illum sibi in regem expoliuit. Neque differt semper in finem vitæ innocentia gloriæque manifestationem, sed sæpe in medio etiam vitæ cursu, quasi digitum intendit in Sanctorum suorum nobilitatem. Ipse Christus in stabulo natus, in exilium fugatus, ab Herodis furore & ferro subducendus fuit; à Iudæis non Dei, sed fabri filius nominatus est: toties à Pharisæis illusus, toties cachinnis exceptus, immò ab ipsa Matre sua veste haud sanè splendida amictus est; sæpe præ inopia impransus atque incœnatus pernoctabat in oratione: postea autem quanto splendore enituit, in monte Thabor, quando ante discipulos suos transfiguratus est, & *resplenduit facies eius, sicut Sol: vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix?* Adeò plena lucis & maiestatis tunc erat ea transfiguratio, vt in eam oculos non possent intendere discipuli, qui præ reuerentia sibi timentes in faciem ceciderunt. Non itaque poterant prudenter scandalizari

Matth.
17. 2.

dalizari ignominijs, aliunde etiam illatis, qui gloriam in Deo tantam ei viderant circumfusam. Eduxit enim quasi lumen iustitiam illius Pater; & omnia mala quæ sustinuit, abundè compensavit. Nam de quanta ignominia in quantam eum gloriã euexit, cum exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod est super omne nomen, ut iam in nomine eius omne genu flectatur caelestium, terrestrium, & inferorum? Nomen non solùm Dei, & Filij Dei, & Messiaë notissimi & famosissimi in toto orbe, sed etiam IESV Saluatoris, & Redemptoris; quod nomen quomodo sit super omne nomen, docui in libro de Nomine IESV. Et par erat, ut is summum nomen obtineret, qui summis fuit calumnijs appetitus. Cum enim calumnia sit falsa & malitiosa criminis impositio, quid potuit vel falsius esse, quàm de eo, qui non venit soluere legem, sed adimplere, dicere: blasphemauit? quid malitiosius, quàm illum accusare dicendo: Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dare Caesari: qui disertissimè dixit: Date Caesari, quæ Caesaris sunt? qui que venit, tamquam Messias, ut gentem illam saluam faceret?

Psal. 36. 58

Phil. 2. 9

S. Thom.
2. 2. q. 68.
a. 3.

Matth.

15. 17.

Luc. 23. 14

§. III.

Eodem modo etiam in alijs hominibus humiliationem, ante exaltationem processisse.

O quàm multi sunt innocentes, quàm multi sancti! quorum virtus latet! nec latet tantum, sed etiam maculis aspersa passim traducitur? Suspiciantur homines, iudicant, infamant. It rumor, & fabula per totam urbem; & pro quibus non habentur, qui Deo sunt charissimi? Hic hæreticus, ille blasphemus, alius adulter, fur, mendax, perfidus, atheus habetur. Nihil, ô homo

Pfal. 36.5. innocens ista morare. *Revela Domino viam tuam, hominibus ignotam, & spera in eo, & ipse faciet, & educet, quasi lumen iustitiam tuam, & iudicium tuum, tamquam meridiem.*

Tunc enim luce meridiana clariùs & tibi, & alijs apparebit; quanta tua sit innocentia, & quàm iusta iudicia Dei permittentis lumen hoc occidere, vt tanto clariùs oriatur. Deijcit pluuiam lachrymarum, vt lux habeat, quod in germen producat. Vt enim cælestes influxus, omnia corpora Lunæ subiacentia regunt, & conseruant, ita diuina prouidentia longè altiore sede profecta, quidquid in hominibus geritur, disponit, & protegit tamquam scuto bonæ voluntatis.

Que

Quo pacto non solùm Susannæ defendit ca-
 stitatem, sed etiam Deiparæ ipsius innocen-
 tiam; illius per Danielelem, huius per Ange-
 lum; quo mysterium reuelante, Iosephus
 Dei Matrem cœpit dignis honoribus vene-
 rari. Audi Psalmistam: *Secundùm altitudi-
 nem cali à terra, corroborauit misericordiam
 suam super timentes se.* Audi in eundem lo-
 cum S. Augustinum. *Quia, inquit, si aliquando
 non potest calum abscondere se à protectione ter-
 ra, aliquando poterit Deus non protegere timen-
 tes se. Attende quòd calum undique & ubiq;
 protegit terram, & nulla pars terræ est, quæ non
 calo protegatur. Peccant homines sub calo, faci-
 unt omnia mala sub calo, tamen proteguntur ca-
 lo. Inde lux ad oculos, inde aër, inde spiritus,
 inde pluuia ad terram propter fructus, inde
 omnis misericordia à calo. Tolle auxilium cali à
 terra, & statim deficiet. Sicut ergo protectio cali
 permanet super terram, sic protectio Domini
 permanet super timentes eum. Times Deum,
 supra te est protectio ipsius. Sed fortè flagellaris,
 & putas quia deseruit te? Deseruit te Deus, si
 deseruit protectio cali terram. Intimè tibi ad-
 fuit, qui deseruisse videbatur. Ita enim D.
 Catharinæ Senensi respondit Christus,*

Dan. 13.

45.

Matth. 16

20,

Psal. 102.

11.

modo putanti quærentique: *Ubi eras?* dixit: *Ego tecum semper eram, ut tuas pugnas spectarem.* Sunt quædam flumina, quæ alicubi terram subeunt, sed aliunde copiosiore alveo erumpunt. Ita mergit Deus quosdam, aut mergi finit, ut alio tempore altiùs emergant. Hoc est, quod Anna cecinit: *Dominus mortificat, & vivificat, deducit ad inferos, & reducit: Dominus pauperem facit & ditat, humiliat & subleuat.* Quod etsi non semper statim appareat, apparet tamen patienter expectanti. Si malè audis, si nomen tuum proscribitur, si innocenter accusaris, si non habes defendentem, *Revela Domino viam tuam, & spera in eo: & ipse faciet, & educet, quasi lumen iustitiam tuam, & iudicium tuum, quod sustines, immò suum, quo te exercet, tamquam meridiem.*

§. IV.

S. Brooni Episcopo macula per calumniã aspersa, per S. Brigidam prodigiosè absterfa.

Quod in exemplis libet ostendere. Nam varijs prodigijs innocentes diuina providentia de infamia in honorem restituit. Grandis est, apud honestatis amatores, nota, quæ fornicatione contrahitur. Ea Brooni aspersa, à S. Brigida Scotica Virgine, per

1. Reg. 2.
6.

Psal. 39. 5.

Sur. 1. Fe-
bruarij.

per signum crucis absterfa est. Broonem Episcopum S. Patricij discipulum impudens mulier infamauerat, quasi ab eo prægna facta esset; sed à Brigida accersita, & admonita, quòd non certaretur de oleastro, cùm verum dicere non vellet, Brigida signum crucis ori eius impressit. Illico igitur impurae feminae mendax lingua, & pertinax caput grandi tumore inflatum prodidit se calumniae reum. Neque suffecit hoc miraculum. Nam & infantis linguam Brigida cruce signauit, itaq; eum compellauit: *Dic nobis, infantule, quis tuus pater est? Stupendares, aperit os infantis, qui quondam Balaam, Num. 22. 28. asina loquendi praestitit facultatem: aitq; paruulus: Nequaquam Episcopus Broon, sed deformis, & vilis ille homuncio, qui in populo extremo sedet loco, parens meus est.* Infante audito, omnes Deum, Dei que seruum laudauerunt; calumniatrix autem, & libidinis, & infamationis poenitens in lachrymas erupit, & quod iniquè vulgauerat, iustè retractauit. Poterat haec dici heteromolia causa, ab altera enim dumtaxat parte calumniantem agi videbatur, Broone se ipsum non defendente. Nunc videamus etiam quam prodigiosè alius Episcopus castimoniam suam famam defensarit.

§. V.

Quàm prodigiosè fama castitatis in Britio Episcopo sit defensa?

S. Gregorius
Turonens.
lib. 2. hist.
Franc. c. 15.

Britius Episcopus Turonensis, trigesimo iam tertio anno, magnâ sanctitatis famâ, præerat Ecclesiæ suæ, cum repente laus omnis, arte stygis, in infamiam mutata est. Lotrix enim, ad quam cubicularij illius vestes lineas abluendas deferre solebant, vterum ferre cœpit, ac ne hydrops esse putaretur, puerum edidit. Vt ergo pronum est ad suspensiones vulgus, illico Præsulem criminis eius reum proclamavit, itaq; vehementer exarsit, vt eum vellet lapidare. Dicebant enim ad vnum omnes: *Satis diu pietatis mantelo luxuriam tuam celauisti: non vult nos Deus diutius decipi, atque impuras manus tuas osculis nostris honorari.* Negauit Episcopus id à se facinus admissum; cumque populus ea negatione contentus non esset, dictitans, nihil assuetius esse reis, quàm vt scelera sua inficiando tegant, *Adferte*, inquit Britius, *infantem ad me.* Itur, adfertur triginta dierum infans: eo apportato, *Adiuuro te*, ait, *per Iesum Christum Filium Dei omnipotentis, vt si ego te generavi, coram cunctis edicas.* Stupenda res, *ex ore infantium* prodit testimonium

nium innocentis. Itaque vix mensem nata proles, difertè fari coepit, dixitque: *Non es tu pater meus.* Ibi suspicione temeraria in admirationem versa, Episcopum praesentes anxie rogarunt, vt etiam, quisnam eius infantis esset pater, sciscitaretur. Tum ille censens curiositatem miraculo indignam, *Non est hoc meum,* inquit, *quod ad me pertinet, sollicitus fui. Vobis si aliquid suppetit, per vos quarite.* O quam mutabile est vulgo ingenium? quia curiosus S. vir noluit reum prodere prodigiosa infantis responsione, mox admiratione in indignationem versa, id quod contigerat, magicis artibus aiebat populus contigisse. Itaque impetu facto, manus in eum iniiciebant, eumque trahentes clamabant: *Non diutius nobis falso pastoris nomine dominaberis:* Ille igitur, vt innocentiae suae miraculoso testimonio calumniam patefaceret, vestis suae sinu ardentis prunas excepit, & comitante toto populo, eas illas vestibus vsque ad sepulchrum S. Martini pertulit; quas postquam inibi effudit, addito illo epiphonemate: *Sicut istud vestimentum ab his ignibus videtis illa sum, ita & corpus meum à mulieris coitu est impollutum.* Igitur, ne, quando innocentes sinistra fama
conta-

contaminantur, maneat indefensi, Deus linguas infantium facit disertas; & vel ignibus illustrat Sanctorum suorum castitatem; quemadmodum olim calefactam Nessi sanguine vestem, venenumque æstu excitatum adhibuit in pœnam impuritatis. Sed apud primos Christianos v̄sitatissimum fuit, ut ignium lustratione crimina diluerentur,

§. VI.

Quomodo olim innocentia sit per ignes probata.

Certè apud Francos sæculo post Christum octavo, in more erat, ut innocentiam suam testaturi, ferrum candens manibus gestarent. Quod si non ladebantur, testimonium erat innocentia. Si verò ladebantur, signum erat, quòd rei essent. Solebat autem ferrum candens sic consecrari: Deus index iustus, qui autor es pacis, & indicas equitatem, te suppliciter rogamus, ut hoc ferrum ordinatum ad iustam examinationem cuiuslibet dubietatis, benedicere & sanctificare digneris: ita ut si innocens (de prænominata causa, unde purgatio quærenda est) hoc ignitum in manus acceperit, illesus appareat: & si culpabilis atque reus, iustissima sit ad hoc virtus tua, in eo cum virtute declaranda, quatenus iustitia non dominetur iniquitas, subdatur falsitas

Auentinus lib 4.
Annaliū
Boiorum.

falsitas equitati. Per Dominum nostrum, &c. Atque hac tantum absfuit, ut impia indicarentur, ut sanctissimi Pontifices, principes Christianissimi, viri atque foemina sacrata istas purgandi ceremonias usurpârint. Solet tamen idem factum diuersis etiam atatibus, hîc pietatis, alibi erroris nomen accipere. Luithardus epistolarum apud Carolum III. Imp. Magister à Suenorum proceribus stupri insinuletus, quòd familiaris, quàm domus Casarea maiestatis postularet, cum Augusta vinceret, dignitate motus, in Italiam abit. Richarda Augusta, tam sinistro rumore aspersa, candenti ferro crimen adulterij obiectum diluit. Deinde haud umquam tactam se à Casare, nedum à quopiam alio mortalium violatam esse persanctè deierat. Misso ac remisso repudio, in Andalaui sacrarum foeminarum edem, quam ipsa dedicauerat, petit, ibiq; obijt & sepulta est. Hæc Auentinus.

§. VII.

Porphyria, & S. quidam Abbas ab infamia diuinitus liberati.

Indicant eundem lustrandi morem hi-
storici probatiores. Nam, vt de S. Kuni-
gunda Virgine, & Coniuge S. Henrici, per
ignitos vomeres probatissima innocentia,
taceam, toto orbe decantata, Leontius
certè

Cranzius
lib. 4. Sa-
xonix.
cap. 5. &
32. Leont.
in vita

S. Ioan;
Eleemo-
syn.

398

Cap. XIX. Innocentes multos

certè Episcopus testatur, Porphyriam
quamdam, priùs Veneris mancipium, im-
puram vitam duxisse, postea ab Abbate à
flagitio ad continentiae leges abducta, apud
eundem, quasi in asylo, habitasse, vt habe-
ret custodem castitatis. Ea Porphyrìa, vt
plerumque suspiciosum vulgus facile ab in-
vidente Sanctis stygio hoste in iudicia teme-
raria impellitur, magnae infamiae dedit oc-
casionem. Alia quaedam puella, quae ma-
ter videri volebat, infantem suum in publi-
co exposuerat, quem, ne fame periret, Por-
phyria transiens, audiensq; vagientem, mi-
sericordiã mota suscepit alendum. Et aluit
domi suae filium alterius de plateis colle-
ctum. Quid pronius fuit, quam suspicari,
feminam libidini assuetam peperisse? & pe-
perisse prolem ab eo acceptam, cum quo co-
habitaret? Hæc prima suspicio fuit. mox
tacitum inter quosdam murmur, mox &
rumor à mussitantibus vulgatus. Denique
clara fama, vnde & ille, & illa infamis. Sed
quia emendanda fuit ea fama, ne & Ordini,
& Ecclesiae noxia esset, Abbas, coram
centum & eo pluribus testibus, in suae, &
mulieris castitatis testimonium, ardentis
iussit afferri prunas, quas veste sua copio-
sè susce-

sè susceptas tulit, nulla ignis nota relicta. Nimirum vt innocentia sua esset defensio, offendit Deus, facilius esse, vestimenta castorum ab igne, quam corpora à libidine illaesa permanere. Cùm ergo, diuina gratia muniti hoc possint; libenter Deus prodigiosè illud facit. Simile quid narrat Ioan. Vasaus. Anno Dominicae Incarnationis 530. Toleti sub Amalarico Rege concilium celebratum est, cui praesuit Montanus: Qui, vt loquitur D. Isidorus, post Celsum fuit Toletana Sedis metropolitanus Episcopus, vita & eruditione clarus. Is antiquissima fidelique relatione narratur, ad propulsandam coniugalis conuersationis infamiam, candentes prunas tam diu tenuisse veste, dum sacrum perageret, eoque peracto, nec pruna ignem, nec vestis inuenta est amisisse decorem. Nimirum vbi homines fiunt hominum calumniatores, ibi vel elementa debent esse innocentiae testes.

§. VIII.

Castitatis, & fidei calumnia ignibus purgata.

Valde huic affine est, quod de Simplicio refert Gregorius Turonensis. Is Simplicius perpetuam cum vxore castitatem seruauerat. Electus autem in Episcopum, domi adhuc vxorem retinens, sororis loco fouebat.

Quem

Ioan. Vasaus in Chron. Hisp. ad An. 530. 10.

Vide & Sophron. in Prat. Spirit. cap. 114.

Greg. Turon. de gloria Confess. c. 76.

Quem suspicio non inuadit? & si ansam habet, non lacerat? Locus nullus tam sanctus est, quò non accedit; nullum tam sanctum tempus, quod non violat. Ipso igitur Natalis Domini die festo, ciues inter se, ex suspitione, temerè loquentes, virginis nomen profciderunt, iraque inflammati, talibus eam verbis aggressi sunt, qualibus hodie que sectarij Catholicos sacerdotes incessere solent: *Incredibile est, mulierem viro iunctam pollui non posse; sed nec vir poterit artubus mulieris iunctus à coitu abstinere.* Altè ea Virgini verba in cor descenderunt, neque potest castitas acerbiùs verberari, quàm calumnià impuritatis. Itaque commota iniuriæ grauitate Episcopum adiit æquali castitatis laude dignum, arculamque ferream tunc, vt fieri solet, ad hiemis rigorem temperandum gliscentibus prunis plenam penes se habens, accita famula, expansoque pallio, ardentes prunas effudit, ac ferè vnius horæ spatio tenens, tandem ita allocuta est maritum Pontificem: *Accipe & tu mitiorem solito ignem, nequaquam tuis velaminibus nociturum.* Suscepit veste suâ transfusos carbones, adhuc ignitos, Episcopus, nec ab igne quidquam adustum est, Quo miraculo
ita

ita capti sunt spectatores, vt illico, supra mille, sacro baptismo initiarentur; ita calumnia eam passis in honorem, eam facientibus cessit in salutem. Quòd si sunt, qui hæc talia ad innocentiam demonstrandam ignium miracula risu excipiant, tamquam fabulosa, meminerint, tres quoque pueros in fornacem ignis missos, vnde exierunt illæsi. Et congregati satrapa, & magistratus, & indices, & potentes regis, contemplabantur viros illos, quoniam nihil potestatis habuisset ignis in corporibus eorum, & capillus capitis eorum non esset adustus, & sarabala eorum non fuissent immutata, & odor ignis non transisset per eos. Quis hæc dicet fabulosa? Si ergo Deus tunc innocentes in igne illæsos seruaui, cur nunc non possit? An non idem est Deus? Aut non æquè nunc potest calumniam passos honorare, atque olim? Enimverò in igne perinde seruare atque in aëre? Vel vnã adhuc dabo eiusmodi Salamandram. *Martianus Imp. ad S. aliquando Simeonem, habitum indutus idiotæ, religionis ergò venerat: vbi ob factum quoddam obstupuit, quod accidit duobus Episcopis inter se contendentibus, Orthodoxo vno, Ariano altero. Arianus quidem dialecticus erat, Orthodoxus*

Dan. 3.
94.

Theodor.
lib. 2.

verò pius & fidelis. Proposuit is eam conditionem, ut relictis verborum concertationibus, rogam ignis ingrederentur: & sic ostenderent; utra sententia magis pia esset. Cùm autè Ariannus conditionem eam accipere detrectaret, ipse Orthodoxus ignem ingressus è rogo differuit, & illasus servatus est. Quo prodigio ignis religionem illustravit, ne obscura esset, & à Catholico Arianum, tamquam scoriam ab auro seiunxit. Potuit igitur innocens Episcopus dicere: *Et liberaisti me à pressura flammæ, qua circumdedit me, & in medio ignis non sum astuatus.* Nemo putare debet vel tres illos pueros, vel hunc Præsulem à nulla calumnia, per flammam, fuisse purgatos: perinde est, immò plus est, si fides, quàm castitas alicuius, calumniam patiatur.

§. IX.

Luculenta meretricis calumnia, ingenti miraculo refutata.

Cæsarius
lib. 10.
c. 34.

Sed non omittam, etiam in hoc genere, purgatam flammis innocentiam, quæ docet, Confessarijs, quantumvis castissimis, cautissimè, cum feminis, præsertim leuioribus, aut suspectis esse colloquendum. Gerhungus Scholasticus Bonnensis, tempore Cæsarij, Parisijs absoluto studiorum suorum

suorum cursu reuertens, eiusmodi historiam solebat narrare. Viri, nobilitate & potentia inter Gallos clari, familiam puella sequebatur prostituti pudoris; ac, ne re-
tia deessent, illecebrosi vultus. Huius fascino & visco multi capiebantur. Videbatur enim ignem oculis iaculari, & passim incendijs replere intuentes. Erat in eadem familia sacerdos quidam, homo Dei & honesti-
amans, quem Nobilis à sacris habebat. Is, cum vidisset vnum post alterum seduci, atque pestum ire, non potuit tolerare interitum tot animarum. Nactus igitur occasionem herum secretò aggressus ita compellauit. Pests est, here, in domo tua, quæ quotidie magis grassatur; & ni actutum obuiam iueris, totam domum corripiet. Tota enim familia tua meretriculæ istius amoribus irretitur. Quæ peccata omnia in caput tuum redundant. Tu illorum, apud Deum, reus accusaberis, quia permittis. Aut igitur hanc labem actutum è domo tua eijce; aut ego discedam, ne tantum malum cogar intueri. Motus hoc sacerdotis sui sermone dominus, puellam ad se vocat, eiq; omnia refert, quæ audierat mystam conquerentem. Illa ingenium pariter & dolum in promptu ge-

rens, ita hero respondit: Æquo, Domine, animo hanc paterer accusationem, nisi iniquo contra me fuisset excogitata. Nam impurus iste, quia à me non obtinuit, quod non debuit, idcirco iam odit, quam turpiter amavit; & persequendo vult assequi voluptatem, quam blandienti negavi. Herus, quia satis perspectam habebat sacerdotis sui virtutem, & castitatem, haud obscure illam mentiri dixit, & calumniam facere innocenti. Tum Thais, ô Domine, inquit, si dictis meis nulla est apud te fides, faciam profestò, vt experientia tibi ostendat veritatem. Quid femina non audet, cum irascitur? *Mulier impudens*, ait S. Chrysostomus, *nemini parcit, non Levitam honorat, non sacerdotem reueretur, non Prophetam deferit.* Itaque hæc vipera à domino suo rectè adit ad eundem, à quo accusata fuerat, sacerdotem, & lachrymis, quas in potestate habebat, oppleta doctè simulat, se prioris vitæ pœnitundine tangi; rogat proinde, vt de peccatis confessuram audiat. Ille, tamquam bonus pastor, de oue reducta lætus, præbet aures confitenti. Vsq̄ adeò pestilens est halitus mulieris, vt etiam in ipso sacro tribunali possit inficere audientem. Nec sine

S. Chryl.
hom. 34.

fine caussa monuit sapiens: *Ne attendas fallacia mulieris, fauus enim distillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius, nouissima autem illius amara quasi absinthium, & acuta quasi gladius biceps.* Tum Sirenem audis plorabili voce gemitus edentem, ac paullatim ad turpissimæ vitæ suæ facinora narranda venientem, eaque ita depingentem enucleatim, vt non tam se accusare, quàm auditorem suum Confessarium inflammare velle videretur. Post aliquot ambages, tandem, omni simulatione remota, clarè incipit in hæc verba fari: Domine, vt verum non ampliùs cælem, eò miseriarum deueni, vt tui quoque amore ardeam, itaque ardeam vehementer, vt nisi eum ignem, quem in me accendisti, tuo consensu extinguas, me ipsam vitamque meam extincturus sis. Hæc audiens sacerdos cohorruit, & cruce pectori impressa se se signauit, mulieremque verbis quibus potuit efficacissimis à se amouit. Non facilè domatur impudentia. Altero igitur die iterum adest periculosa Harpyia, iterumque hesternam repetit petitionem; eamque vt roboret, addit pro coronide: Ni impetro, quod peto, ecce iam iam abeo, & hoc me cultro in-

terficio, Substitit ad has minas bonus sacerdos, & aliquantulum secum tacitus deliberavit, quo pacto & ipse non peccare, & illam à violentis sibi manibus inferendis impedire posset. Silentium illud & deliberatio procacem puellam in spem erexit petitionis suæ obtinendæ. Re satis constituta, *Ecce tali die, tali loco, si volueris, tecum dormiã, dummodo te non interfeceris,* inquit Confessarius. Illa vicisse se hostem rata, plena spe & lætitijs, rectà ad dominum recurrit, eique cum triumpho retulit Capellani promissionem. Fadat aliquis feminarum taciturnitati; cùm maximè silentium videntur vel promittere, vel arctum habere, maximè garrulæ sunt, & primæ euulgant, quod in amantium dedecus redundat. Non potuit dominus ea re audita satis obstupescere, & admirari vel tam sancti viri inconstantiam, vel puellæ illius potentem audaciam. Interea tamen Sacerdos & pro sua integritate, & pro impudicæ illius salute sollicitus famulo dat in mandatis, vt in designato loco lectum exstruat feralem potius, quàm genialem. Nam rogo similior erat, quàm thalamo. Supernè asses erant plani, inferiùs arida ligna stramine intermixta,

MOMEN.

momento flammam conceptura ; ne tamen
appareret funesta strues, linteamen iussit
decenter superextendi. Ita scena omni ap-
paratâ, statuto die, & horâ conuênere ille,
& illa. Nec longè aberat herus, ex insidijs
ambos deprehensurus. Sed sacerdos, igne
lignis straminiq̃ue subiecto, & luculenta vn-
dique flamma erumpente, in lectum vnâ
cum veste se se proijciens, desperatum Ve-
neris mancipium identidem vocauit, iussit-
q̃ue in thalamum tam illustrem venire, &
secum accumbere. Puella videns incendiû
ex omni parte exurgere, nouumq̃; Lauren-
tium in craticula, inter medios ignes, ioca-
ri, & tori consortem ad amplexus tam cali-
dos inuitare, resiliit, horruitq̃ue, quod tam
perditè ambiuit. Vt autem voracissimum
elementum innocentia castissimi viri sub-
scriberet, more Babylonici illius ignis, sine
noxa fuit. Siquidem sacerdos, Dei adiutus
auxilio, haud aliter sensit illam flammam,
*quam ventum roris flantem, nec est adustus
capillus eius, neq; vestimenta eius in aliquo sunt
lesa.* Quod tam mirum spectaculum vbi mi-
seranda puella vidit, & ipsa ardere desijt,
geminumq̃; & libidinis, & vindictæ ignem
à se excussit; scelerumq̃; suorum pœnitens,
Cc 4 palàm

palàm est protestata, se innocentē, castum, sanctumque hominem, ex invidia, atque in vindictam accusationis iustissimæ, apud heorum suum infamasse, & meretricijs artibus, in tantum vitæ & famæ discrimen adduxisse. Cessit igitur calumnia in gloriam; & ignis castimoniam non solum lustravit, verum etiam illustravit. Sacerdos autem, tamquam aurum in fornace probatus, ut & honorem fugeret, quo ob miraculum tam nobile afficiebatur, & Numini ob beneficium gratus esset, in religionem se abdidit PP. Prædicatorum; ibi tutius innocentiam thesaurum asseruaturus, quem Deus voluit etiam in igne esse illibatum, ut in hac quoque vita Laurentium haberemus, qui tamquam rubus ardens incombustus admirationi esset, immò & imitationi. *Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant, aut ambulare super prunas, ut non comburantur planta eius? Potest sanè Kunigunda aliqua, aut talis sacerdos. Non potest autem qui ingreditur ad mulierem proximi sui, talis enim non erit mundus, cum tetigerit eam. Immo velut in ignem se ipsum proijciat admodum periculosum. Non decet monachum, vel etiam clericum quem-*

Exod. 3. 2.

Prou. 6.
27.

quemcumque, *vllam habere cùm femina societatem*: ait Ephrām: *ad eam verò, que virginitatem profitetur, prorsus ne accesseris, si quidem vllus in te carnalis sensus viget. Nam monachum inter epulas cum feminis versari, idem est, ac se in ignem proycere.* Ex igne potes illasus exire si castus es, vix tamen ex mulierum familiari conuersatione. A calumnia multos Deus per ignem purgavit, quos sciuit innocentes; nullum à culpa immunem ostendit, quem vidit esse reum.

§. X.

Alia mulieris impostura in alterius damnum excogitata, mirabili Numinis prouidentia detecta.

Succurrit autem cælestis auxiliator innocentibus, non per vnum dumtaxat elementum. Nam & aquâ epotâ nocentes ab innocentibus Israelitis olim discriminabantur. Riturum tradit sacra pagina. Cui æmulum in aqua consecranda, ad explorandos reos vel innoxios tradit Auentinus. De quo more nos copiosè egimus alibi, vbi non solum formulas consecrationis recitauimus, verùm etiam, docuimus, cur nunc modus ille ad ignem vel aquam prouocandi sit prohibitus. Neq; enim omnibus, aut qua-

S. Ephr.
in Doctri-
na varia.

Num. 5.
12. seqq.
Tom. 2.
c. 8. §. 12.
& seqq.

uis in caussa est ad miracula prouocandum. Quod Deus, per quosdam facit, non facit per omnes. Neque defunt illi alij modi, quibus calumniae in lucem protrahantur. Non ambienda sunt miracula, sed, si à Deo, vbi utile, aut necesse est, fiunt, cum veneratione acceptanda, qualia in hoc genere mox plura dabimus, vbi prius hinc historiam inferemus recentissimam, ex qua clarum fit, diuinæ prouidentiae consilia, etiam casibus humanis vti, ad calumniantes pudefaciendos. Notissima Italiae ciuitas est, cuius nomen taceo, ne familiam contaminem calumniatricis; quamquam publicè ad magistratum delatae. Vir quidam pius, honestoque loco natus, æquè Religiosorum atque religionis amans, defuncto cognato, luculentam atque magnam erat obiturus hereditatem, sed eam defuncti vxor hac sutela conata est auertere. Finxit se prægnantem, & mortuo marito prolem posthumam esse parituram, ad quam patrio iure ea hereditas pertineret. Dominus ille, qui erat successurus, libenter annuit, se, quod æquum videretur, facturum, si peperisset. Tum femina, per fidelem, diligenter indagauit, an alicubi repertam recens natam sobolem

bolem posset supponere. Distabat non longo itinere pagus, in quo colonus dicebatur filium acquisiuisse, coniuge inscia, ex nescio quo pagi scorto; eumque clam vxore cupere procul inde amoliri ex pago. Cum eo colono actum est, in silentio, ei que etiam pecunia promissa, si rem secretam tenere vellet: Nam optari alicubi hæredem iam diu, qui quia deesset, puerum illius, in magnum dominum euasurum, si adoptatus, pro genuino haberetur. Quid gratius rustico, qui id ipsum optauerat, vt spurium procul à coniugis ira, & simul etiam à sua crumena amouere posset? Adit meretriciam domum, atque cum puerpera transigit, vt filium dimittat, asserens se eum quàm longissimè (& nominabat locum) amandaturum. Mater, etsi filij affectu tenebatur, tamen & famæ seruiendum, & rustico beneuolenti gratificandum putabat. Aufertur filius, & pro pretio datur fictæ matri, quæ numquã pepererat. Illa, infante accepto, fingit se media nocte enixam hæredem, absente obstetrice. Fit clamor, & tumultus in vicinia, concurritur; existit ingens gaudium, & gratulatio. Vix orto die, mittuntur, qui inuident amicos & familiares, vt baptismo infantis

fantis

fantis interesse velint. Quin is ipse, qui in hæreditatem successurus erat, rogatur, ut Patrinus esse velit. Neq; detrectat. Tingitur infans lustralibus aquis; nec quidquã omititur eorum, quæ ad tantæ lætitiæ pertinent celebritatem; vno verbo, omnia voluptabili adorea vernant. Feminae præsertim vndatim accurrunt ad puerperam laudandam, ut quæ partu suo defunctum sepultumque maritum ad vitam reuocasset. Decipi possunt mortales astutia & fraudibus, numquam autem Deus immortalis, qui hominum sutelas & crepundia opportunè nouit demoliri. Inter tot gratulantium turmas præcipuè etiam gaudebat, & in sinum suum ridebat scenica puerpera, etiam hoc sibi titulo plaudens, quòd filium sine dolore partus acquisiuisset. Sed non fuit illud gaudium diuturnum. Vagiebat in cunis infans, & siciebat, ibi putata genitrix, conscia frustra apud se quæri lactis fontes, coacta est fraudem fraudi annectere. Finxit igitur, nolle se eam molestiam sustinere, ut ipsa toties flentem lactaret. Itur ergo, & vbique inquiritur in nutricem, neque in tota ciuitate inuenitur, quæ vellet, aut posset eam operam locare. Casu itaque, immò necessitate, immò
Deo

Deo ita statuente, ad illum ipsum pagum venitur, in quo vera pueri mater, filio ablato, in lacte sistendo laborabat, totius fabulæ de simulato partu ignara. Constituitur non inuita. Sed quàm primùm venit in conspectum infantis, eum agnouit, sanguine quoque ipso naturam prodente. Quin & ipse quoque; infans, veræ matri videbatur adlubescere. Erumpit illico affectus maternus, & tota familia audiente, exclamat: *Hic meus est filius; Quis te, mi Ioannine huc casusue Deusue apportauit?* Ad quam vocem omnes cohorrerunt. Sed in primis, quæ matrem mentita est; quæ vt dolum mendacijs teget, nutricem mendacij arguit. Ibi ergo lis, ibi rixa, ibi alterna mulierum conuitia; donec aduocato colono meretrix ostendit, se matrem esse, quam ille nesciebat in urbem, ad id negotij fuisse inuitatam. Neque patuit tantùm, suppositum fuisse partum, rustico veritatem fatente: sed etiam intellectum est, puerum bis fuisse baptizatum, & in primo lauacro Ioanninum nominatum. Sic detecta fraude atque scelere mulieris, infans veræ matri restitutus, & hæreditas vero redita est hæredi. Nullum in hoc casu fuit miraculum; cæcus tamen est, qui nullam hinc videt

videt

videt esse prouidentiam diuinam, quæ uoluit, vno facto, iniuriam & facientis, & patientis manifestare.

CAPVT XX.

Mirum Dei iudicium in agricola Voburgensi, alijsq; duobus per mortem & summam infamiam, ad summam gloriam perductis.

S. I.

Historia sequentis authoritas, & fides.

ANte Suecici belli tempora, Biburgi, in Bauaria liber peruetustus manu scriptus, asseruatus fuit, in quo monachus Mynsteriensis, sui temporis, & earum potissimum rerum, quæ circa ea loca contigerunt, annales exarauit. In ijs monumentis legebatur historia, quam recensebo, inseramque hîc tanto libentiùs, quia sæculi nostri infelicitate, vt multa alia, ita etiam Annales illi perierunt. Habeo tamẽ eiusdem historiæ, præter propriam memoriam, testes complures, è quib. duos sufficiet nominasse. Primus est doctissimi nominis & diligentissimæ eruditionis, optimeq; de Bauaria meritis vir Christophorus Geboldus